

VÝVOJ OBCHODNÍHO PRÁVA OD NÁSTUPU KAPITALISMU DO VZNIKU SAMOSTÁTNÉ ČSR

VÝVOJ DO PŘIJETÍ VŠEOBECNÉHO OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU

Nástup kapitalismu v Habsburské monarchii přinesl tlak na unifikaci práva, která byla pokládána za nutný krok k rozvoji podnikání na území celé monarchie. Tento proces se nevyhnul ani oblasti obchodního práva, která pro vrstvu podnikatelů byla oblastí stěžejní.

Situace, kdy obchodní právo bylo upraveno sérií zákonů platících v jednotlivých zemích monarchie často spolu s obyčejovým právem (dokladem čehož bylo směnečné právo tyrolské), byla již neudržitelná.

Práce na unifikaci obchodního práva probíhaly již delší dobu, konkrétně od roku 1809, kdy byly zahájeny kodifikační práce a byl předložen první návrh nového kodexu. Další návrhy následovaly v rychlém sledu. V roce 1842 byl předložen druhý návrh, třetí návrh byl dokončen v roce 1855 a čtvrtý roku 1857. Žádný z těchto návrhů se však neprosadil a nebyl přijat.

Za této situace bylo na spolkovém sjezdu německých států 17. dubna roku 1856 přijato usnesení o zřízení zvláštní komise, která měla za úkol vypracovat návrh nového kodexu. Jejím předsedou byl jmenován rytíř dr. Raule, předseda vídeňského obchodního soudu. Z práce komise vyšel v roce 1861 návrh obchodního zákoníku, který byl předložen na sjezdu spolkových zemí a usnesením tohoto shromáždění doporučen státům k přijetí.

Rakousko přijalo návrh a to zákonem ze 17. prosince 1862 s účinností od 1. července 1863, vyhlášen byl tento zákon pod číslem 1/1863 ř. z. Rakousko však nepřevzalo celý kodex, nýbrž odmítlo přijmout pátou knihu o právu námořním a v platnosti zůstala úprava dosavadní. Důvodem pro tento postup byly rozpory mezi rakouskými a uherskými politiky. Přijatá norma byla označena jako Všeobecný obchodní zákoník (ADHGB). Velkým problémem Habsburské monarchie byla skutečnost, že nový obchodní zákoník neplatil v Uhrách, kde byl přijat obchodní zákoník podle návrhu profesora Istvána Apathyho a to v roce 1875.

Nespornou výhodou nového zákoníku bylo, že zrušil všechny zákony a nařízení, které se vztahovaly k předmětu obchodního zákoníku, pokud nebylo stanoveno jinak. Výslovně byly zrušeny starší řady merkantilní, fallitní a směnečné, pokud jednotlivá jejich ustanovení ještě platila, první kniha